

Srečo Dragoš

SOCIALNO DELO IN TERMINOLOGIJA

Sociolog dr. Srečo Dragoš je asistent za sociologijo na Visoki šoli za socialno delo Univerze v Ljubljani.

V prvem delu prispevka avtor opozarja na najpogostejše terminološke zaplete, kjer je treba upoštevati tri problemske ravni: praktično, hermenevitično in pojmovno. Upoštevamo jih, če jih razlikujemo med sabo, ne pa ločujemo. Prva raven je pomembna zaradi štirih razlogov: (a) zaradi profesionalnega razvoja, (b) zaradi aktualnih terminoloških polemik, ki še niso končane, (c) zaradi interakcijskega značaja socialnega dela in (d) zato, ker se socialna profesija sooča s svojim »predmetom« drugače kot naravoslovje. Na drugi ravni gre za problem t. i. dvojne hermenevtike, ki izhaja iz posredovalne funkcije terminov med ekspertnim in vsakdanjim svetom, medtem ko se na tretji ravni osredotočamo na razmerje med samim terminom z njegovimi pomeni in kontekstom njihove rabe. Konkretizacijo tega predstavlja drugi del prispevka, kjer se avtor sprašuje o ustreznosti naslednjih terminov: uporabnik, klient in stranka. Avtor dokazuje, da je prvi izraz za socialno delo ustreznější od drugih dveh.

Zoran Kanduč

NEKAJ PRIPOMB V ZVEZI Z DOMNEVNO KRIZO DRUŽINE

Dr. Zoran Kanduč je docent za kriminologijo na Pravni fakulteti v Ljubljani. Je raziskovalec na Inštitutu za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, član uredništva Problemi-Eseji, Kriminologija & Socijalna integracija, Temeljna dela in Pravo in družbene resničnosti ter član svetovalnega odbora European Journal of Criminology.

Prispevek obravnava nekatere ključne razsežnosti domneve o krizi (tradicionalne) družine. V tej zvezi so nakazane etiološke določilnice tega pojava. Posebna pozornost je namenjena opredelitvi družine kot prostovoljne oblike druženja oziroma skupnega življenja. Prikazano je razmerje med javnim in zasebnim, ki preči obstoječe družinske oblike. V grobem so povzeti nekateri najpomembnejši poudarki iz kritičnih refleksij konvencionalnega družinskega in zakonskega življenja. Osvetljene so družbene ovire, ki onemogočajo ustvarjanje alternativnih postovoljnih medosebnih (in zgolj osebnih) oblik družinskega življenja. Med njimi je – poleg ekonomskih, političnih in moralističnih prisil – tudi način, kako je kriza konvencionalne družine dojeta s strani prizadetih posameznikov in ideoloških državnih aparatov.

Lea Šugman Bohinc

EPISTEMOLOGIJA SOCIALNEGA DELA

Psihologinja Lea Š. Bohinc je mlada raziskovalka na Visoki šoli za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Prispevek je kombinacija predavanj, študentskih refleksij na predavanja in predavateljičnih refleksij na študentske refleksije. V tem smislu izraža avtoričino prizadevanje, da bi besedilo zrcalilo učni proces v razredni interakciji. Članek hkrati opiše interpretacije konceptov, kot so kognitivni procesi (spoznavanje – opazovanje, razlikovanje, zaznavanje, interpretiranje, konceptualiziranje...), epistemologija, kibernetika I. in II. reda in hermenevtika, pri čemer si pomaga s pojmi kot krožnost, rekurzivnost, komplementarnost, kontekst, povratna informacija, sprememba, razgovor, razumevanje, avtonomnost, odgovornost, etika in psihosocialna pomoč. Določen sporazum glede

razumevanja naštetih pojmov je podlaga poskusu povezati stroko socialnega dela z znanostjo kibernetike, kot tudi nakazati neizogiben prehod od objektivistične epistemologije k hermenevitični epistemologiji socialnega dela.

Bogdan Lešnik

EPISTEMOLOŠKE TEŽAVE Z VSAKDANJIM ŽIVLJENJEM

Dr. Bogdan Lešnik je docent za psihologijo, koordinator programa Antropologija vsakdanjega življenja in predavatelj na ISH (Fakulteti za podiplomski humanistični študij) ter urednik tega časopisa in letopisa International Perspectives in Social Work (Arena).

Avtor obravnava nekatere zagate (antropološke in sociološke) konceptualizacije vsakdanjega življenja. Na primeru alpinizma pokaže, kako različna dejanja, če jih opazujemo kot vključena v neko določeno prakso, reprezentirajo družbena razmerja (imajo torej reprezentacijsko vrednost), tudi kadar gre za navidez »nesmiselna« dejanja. Na tej podlagi se spopade s konceptom »potrebe« pri Malinowskem, a ne zato, da bi ga ovrgel, temveč da bi pokazal, da se v tem konceptu, če kritično beremo njegovega avtorja, skriva zametek koncepta, ki ga je Freud imenoval »želja«, saj Malinowski ne razlikuje potrebe od družbene ali kulturne zahteve in ju uvršča na isto raven. V naslednjem razdelku obdela tudi koncept »institucije«, ki je pri Malinowskem edini pravi »kulturni izolat«. Toda koncept je pomanjkljiv, ker ne upošteva nekega heterogenega elementa (oz. ga reducira na »aktivnosti institucije«), namreč prakse (v Althusserjevi konceptualizaciji), mimo katere ni mogoče misliti vsakdanjega življenja. V zadnjem razdelku članka avtor analizira pojem »vrednosti«, ki je eden temeljnih, »samoumevnih« socioloških konceptov, a njegove interpretacije že po malce izčrpnjši analizi pokažejo ne le protislovja, temveč kar svojo tавтоloško naravo.